

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1138343

Uw brief van
05 december 2016

Uw referentie
2016Z23042

Bijlagen
0

Datum 23 januari 2017

Betreft Beantwoording van schriftelijke vragen van het lid Ypma inzake de
afleiding van mobiele telefoons in de klas

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Ypma (PvdA) inzake de
afleiding van mobiele telefoons in de klas.

De vragen werden mij toegezonden bij brief met kenmerk 2016Z23042.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

2016Z23042**Onze referentie**
1138343

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Ypma (PvdA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over afleiding van mobiele telefoons in de klas (ingezonden 5 december 2016)

1

Bent u bekend met het veelvuldig gebruik van mobiele telefoons door leerlingen in het klaslokaal?

Antwoord 1

Uit de monitor Jeugd en Media van Kennisnet blijkt dat meer dan 80 procent van de jongeren tussen de 10 en 18 jaar hun mobiele telefoon dagelijks gebruiken: de helft van de kinderen geeft aan media weleens privé te gebruiken in de les.¹ Ik acht het van belang dat op school goede afspraken worden gemaakt met leerlingen over het gebruik van smartphones in het klaslokaal.

2

Bent u bekend met het onderzoek van de London School of Economics dat aantoonde dat de leerprestaties van leerlingen die geen toegang hebben tot hun mobiele telefoon tijdens de les 6,4 procent hoger liggen dan leerlingen die wel toegang hebben tot hun mobiel en dit percentage voor moeilijk lerende kinderen zelfs 14 procent is? 1)

Antwoord 2

Ja.

3

Deelt u de mening dat scholen een omgeving moeten creëren waarin leerlingen zo optimaal mogelijk kunnen leren en dat dit betekent dat mobiele telefoons hier alleen onderdeel van kunnen zijn als zij worden ingezet voor de les?

Antwoord 3.

Ja, die mening deel ik. Het is van belang dat in het klaslokaal een omgeving wordt gecreëerd die het leren zoveel mogelijk bevordert. Soms kunnen smartphones en tablets hier juist bij helpen, zoals met educatieve toepassingen, die we steeds vaker in het primair en voortgezet onderwijs zien. Op andere momenten is het echter beter dat kinderen niet worden gestoord door pushberichten, appjes en snaps. Daarom is het wat mij betreft wenselijk dat scholen en ouders duidelijke afspraken met kinderen maken over het bezit en gebruik van smartphones.

4

Heeft u signalen ontvangen van scholen dat zij moeite hebben met de aanpak van het veelvuldig gebruik van mobiele telefoons in de klas? Zo ja, heeft u zicht op de omvang van dit probleem?

Antwoord 4

Incidenteel hoor ik van scholen dat het een uitdaging kan zijn om goede afspraken te maken met leerlingen over het gebruik van hun smartphone. Andere

1

https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/jeugd_media/Kennisnet_Monitor_Jeugd_en_media_2015.pdf

scholen hebben die goede afspraken inmiddels weten te maken. Er is geen specifiek onderzoek verricht naar aantallen scholen hieromtrent.

Onze referentie
1138343

5

Bent u bekend met apps of programma's die de signalen van de iPad of mobiele telefoon binnen de school of individuele klaslokalen blokkeren? Zo ja, hoeveel scholen maken gebruik van dergelijke systemen en wat zijn de ervaringen van deze scholen hiermee?

Antwoord 5

Ja, hiermee ben ik bekend. Wanneer het hier gaat om zogeheten 'mobile device management', wordt dit in de regel alleen gebruikt op apparaten die door de school aan leerlingen worden verstrekt en onder beheer van de school staan. Het is mij niet bekend hoeveel scholen dergelijke applicaties gebruiken. Apparaten of applicaties die in algemene zin het telefoon-, data- of GPS-signaal blokkeren binnen een bepaalde omgeving kunnen overigens op gespannen voet staan met de wet, omdat ze voor onveilige situaties kunnen zorgen, bijvoorbeeld in geval van nood.²

6

Bent u bekend met andere alternatieven om het mobiele telefoongebruik in de les te verminderen? Zo ja, welke alternatieven zijn dit en wat zijn de ervaringen hiermee? Zo nee, bent u bereid te onderzoeken wat voor scholen een effectieve manier is om het mobiele telefoongebruik in het klaslokaal te minimaliseren?

Antwoord 6

Ja, hiermee ben ik bekend. Sommige scholen maken bijvoorbeeld gebruik van de Telefoon-Tas, een soort kapstok waarin de telefoons van de leerlingen kunnen worden opgeborgen op het moment dat ze niet worden gebruikt voor educatieve doeleinden. Andere scholen zorgen er simpelweg voor dat de smartphone opgeborgen blijft wanneer hij niet ten behoeve van de les gebruikt wordt. Ook worden door appontwikkelaars en providers toepassingen ontworpen die een eventuele overmatige 'prikkel' van bepaalde applicaties inperken, door bijvoorbeeld gedurende een bepaalde tijd de meldingen van een of meerdere applicaties te blokkeren.

7

Bent u op dit moment in gesprek met het onderwijs over hoe het gebruik van mobiele telefoons in de klas geminimaliseerd kan worden, tenzij ze worden ingezet als leermiddel? Zo nee, bent u bereid met scholen hierover in gesprek te gaan en hen hierin te ondersteunen?

Antwoord 7

Nee, over dit specifieke onderwerp ben ik niet in gesprek. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de scholen zelf.

8

Hebben docenten volgens u voldoende kennis en vaardigheden om mobiele telefoons als leermiddel in te zetten? Zo nee, op welke wijze gaat u zorgen dat

² <https://www.agentschaptelecom.nl/algemeen/wettelijk-kader/jammers-verboden-stoorzenders>

docenten vaardiger worden in het gebruik van mobiele telefoons in hun lessen?
Bent u bereid goede voorbeelden en ervaringen te delen?

Onze referentie
1138343

Antwoord 8

In de bestuursakkoorden is aandacht besteed aan de didactische vaardigheden van docenten op het gebied van ict. Hiervoor zijn ook middelen vrijgemaakt. Ook bestaat er ondersteunend materiaal, bij bijvoorbeeld het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en Kennisnet. Op deze wijze kunnen docenten indien nodig kennis en vaardigheden op dit gebied opdoen, of deze vergroten. Zie ook het antwoord op vraag 9.

9

Bent u bereid samen met het veld een visie te ontwikkelen over hoe scholen zouden moeten omgaan met mobiele telefoons in de les met daarin tips over op welke wijze het gebruik van mobiele telefoons beperkt kan worden, tenzij ze efficiënt worden ingezet in de les?

Antwoord 9

Ik acht het verstandig gebruik van smartphones in en om het klaslokaal in de basis een verantwoordelijkheid van scholen en ouders. Niet alleen past dit in het mediawijs en digivaardig maken van het kind, ook zijn juist scholen en ouders het beste in staat om oplossingen te bedenken die het best passen bij de specifieke schoolsituatie. Ik moedig scholen aan om met ouders en leerlingen het gesprek aan te gaan over dit onderwerp, en hier met hen, zoals eerder genoemd, goede afspraken over te maken. Hierbij realiseer ik me overigens dat dit niet altijd even makkelijk is. Ik verneem echter, onder andere van de sectorraden en Kennisnet, dat de bewustwording over dit onderwerp bij scholen al aanzienlijk groter is dan een paar jaar geleden. Om scholen nader te informeren over de eventuele consequenties van overmatig smartphonegebruik heb ik het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en Kennisnet gevraagd de relevante onderzoeksgegevens op dit gebied te ordenen en breder aan het onderwijsveld beschikbaar te maken, waar dit eventueel nog niet het geval was.

1) <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp1350.pdf>